

Nr 97.

Av herr **Borggren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, angående upplåtande av lägenheter från förra häradshövdingbostället Skörpinge nr 20 i Kristianstads län.

Vid under år 1913 hållen värderingsförrättning å det å kronojord belägna och för statsverkets räkning utarrenderade förra häradshövdingbostället $\frac{7}{8}$ mantal Skörpinge nr 20 i Höja socken av Kristianstads län, väcktes förslag om försäljning av egnahemslägenheter från egendomen. Därvid framställde några å kronodomänen bosatta lägenhetsinnehavare begäran om att genom frånskiljande av ett i ägoskiftets ena hörn beläget jordområde få genom köp förvärva mark, resp. 20 å 15 tunnland för varje, för att härigenom bli satta i tillfälle att odelat ägna sig åt jordbruksnäringen och därav finna sin bärgning. Uppskattningsmännen hade emellertid icke ansett lämpligt att för närvarande frånskilja så stor jordareal, som för försäljningen av de begärda egnahemslägenheterna var nödvändigt, utan föreslogo att från egendomen måtte avskiljas och till lägenhetsägarna försäljas endast mindre jordområden om resp. 4, 3 och 2 tunnland för varje, detta under motivering att huvudgårdens byggnader eljes skulle bli för stora för gårdens behov. Kungl. Maj:ts befallningshavande har med några ändringar tillstyrkt uppskattningsmännens förslag, och domänstyrelsen har instämt häri. Häröver hava 4 av de å domänen bosatta lägenhetsägarna anfört klagomål och i en till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kristianstads län inlämnad skrift hemställt, att länsstyrelsen måtte ålägga förrättningsmännen att upptaga deras ansökningar om jordförvärv till förnyad omprövning (Bil. 1).

Uppskattningsmännen ha med anledning härav anfört, att den till försäljning uppdelade arealen tagits så stor, som lämpligen kunnat göras. Såväl Kungl. Maj:ts befallningshavande som domänstyrelsen hava avstyrkt framställningen.

Sedan ärendet behandlats i statsråd har i kungl. proposition till årets riksdag hemställts, att riksdagen måtte medgiva upplåtelse av de av uppskattningsmännen till försäljning åt lägenhetsägarna föreslagna jordområdena.

De av uppskattningsmännen angivna och i Kungl. Maj:ts nådiga proposition anförda skälen emot försäljning av de begärda större egnahems-lägenheterna synas mig icke vara av den art, att de kunna motivera en vägran att åt lägenhetsägarna upplåta den jordareal, de så väl behöva för att med sina familjer nödtorftigt draga sig fram. De 2 å 4 tunnland, som i propositionen föreslås, äro alldeles otillräckliga härför. Förhållandet är nämligen så, att de arbetstillfällen, som i Ängelholms stad stå lägenhets-ägarna till buds, äro mycket ringa eller inga alls. Där finnes inga industriella företag, med undantag av ett sockerbruk, vilket dock icke är i verksamhet längre tid än c:a 5 å 6 veckor pr år, den tid då betkampanjen pågår. Byggnadsverksamheten har också under de senare åren varit obetydlig. Lägenhetsägarna äro därför hänvisade att så gott som uteslutande leva på sina små jordbruk eller på att förrätta ett lågt avlönat jordbruksarbete åt traktens lantbrukare. Då samtliga lägenhetsägarna äro duktiga jordbruksarbetare, är det ingen fara för att den upplåtna jorden skall vanskötas, så mycket mindre som de genom förvärvandet av den begärda arealen bli i stånd att själva hålla dragare för körslor och slippa vid behov vända sig till andra hästägare.

Vid värderingsförrättningar å andra kronodomäner o. s. v. inom samma län har det förekommit, att personer, som innehaft lägenheter, blivit tillerkända betydligt mera jord än de ha brukat, i alla händelser så mycket jord, att de med sina familjer kunnat draga sig fram på egendomen. Med stöd av Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse av år 1909 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar torde man kunna antaga, att det i ifrågavarande fall ej föreligger något som helst vägande skäl för vägran att avskilja och försälja till lägenhetsägarna de av dem begärda jordområdena.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta om avslag å den vid årets riksdag framlagda kungl. propositionen nr 20 och hemställa om ärendets återremitterande till domänstyrelsen för verkställande av förnyad värderingsförrättning.

Stockholm den 29 maj 1914.

Lars Borggren.

Bilaga 1.

Avskrift.

Till Kungl. befallningshavande i Kristianstads län.

Vid värderingsförrättning i Skörpinge med förra häradshövdingbostället nr 20 har uppskattningsmännen framlagt följande:

a) Torp *nr 1*, innehavare Jöns Nilsson. Brukar för närvarande 2 tunnland, har begärt c:a 20, men fått löfte om endast 4 tunnland.

b) Torp *nr 2*, innehavare K. Eld. Brukar för närvarande kåltäppa. Begärt c:a 15, fått löfte om 3 tunnland.

c) Torp *nr 3*, innehavare Per Nilsson. Brukar för närvarande kåltäppa. Ingenting begärt, fått löfte om något större kåltäppa.

d) Torp *nr 4*, innehavare Janne Johansson. Brukar för närvarande kåltäppa. Begärt c:a 15 tunnland, fått löfte om en något större kåltäppa.

e) Torp *nr 5*, innehavare Arvid Dahl. Brukar för närvarande 2 tunnland. Begärt c:a 15, fått löfte om 2 tunnland.

f) Torp *nr 6*, innehavare Karl Hansson. Brukar för närvarande 3 tunnland. Begärt c:a 15, fått löfte om c:a 3 tunnland.

g) Torp *nr 7*, innehavare Johan Jönsson. Brukar för närvarande 2 tunnland. Begärt c:a 15, fått löfte om 2 tunnland.

h) Torp *nr 8*, innehavare Johan Johansson. Brukar för närvarande kåltäppa. Ingenting begärt, fått löfte om $\frac{3}{4}$ tunnland.

Inalles har begärts 135 tunnland. Boställets areal är c:a 120 tunnland.

(Beträffande arealen utöver vad här ovan anförts hade ansökan inlagts om jord utan förening med egna hus å domänen.)

Priset bestämdes till sjuhundra (700) kronor pr tunnland, med undantag för A. Dahl, där det bestämdes till 600 (hans jord kommer efter mätningen ej att gränsa till allmän väg). På vår framställning, däri vi gjorde gällande, att priset var något högt och med motivering att ett hemman, som gränsar intill boställets ägor och ligger intill allmän väg, sålts på föråret till ett pris av c:a 500 kronor pr tunnland — om man frånräknar brandstodsvärdet för husen — svarades att när den jord vi fingo gränsade till allmän väg vi måste betala efter något slags tomtpris. Uppskattningsmännen framhöllo, att kronans jord ej kan styckas annat än i lägliga skiften. Nu förhåller det sig så, att boställsjordens område är ungefär kvadratformig, alla torpen ligga i en rad på det ena hörnet. Om vi nu tänkte oss att vi, som vi begärt, erhöles c:a 15 tunnland var, bleve arealen som man säger lång och smal, den bleve nog ej mera än c:a 30—35 famnar bred, detta ytligt beräknat utan någon mätning.

Vi torpare förklarade oss nöjda med ett sådant skifte. Arvid Dahl förklarade sig villig att flytta ut (detta dock ej förrän jorden var kartlagd, och står fast därvid).

På grund av vad sålunda anförts, varav tydligen framgår, att förrättningsmännen icke handlat i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse av 1909 angående förändrade grunder vid upplåtelse av egna hem å statens jordbruksdomäner, få vi härmed anhålla, att länsstyrelsen måtte ålägga förrättningsmännen att till förnyad omprövning upptaga våra ansökningar angående förvärvande av egna hem.

Skörpinge den 1 november 1913.

Jöns Nilsson, Litt. a.

A. Johansson, Litt. g.

Carl Hansson, Litt. f.

Arvid Dahl, Litt. e.

samtliga med egna hus å domänen.

Rätt avskrivet intyga:

Olof Nilsson,
Tånga.

Erik Palmstierna,
17 Villagatan, Stockholm.
